

**HUKUKUN
TEMEL
KAVRAMLARI II**

KISA ÖZET

1.ÜN TE: Medeni Hukukun Esasları

K İLER HUKUKU

Hukukta ki i, hak ve borç altına girebilen varlık olarak tanımlanmaktadır. Ki iler hukuku da, gerçek ve tüzel ki ileri ele almakta olup; ki ili in ba langıcı ve sona ermesi, ki ilik hakkı ve korunması, ki inin adı, ki inin hak ve fiil ehliyeti, hısımlık ili kileri ve yerle im yeri konularını düzenlemektedir. Ayrıca, tüzel ki iler için uygulanacak ortak kurallar ile dernekler ve vakıflara ili kin hükümler de ki iler hukuku kapsamında yer almaktadır.

Hak Ehliyeti:

Hak ehliyeti, ki ilerinin haklara ve borçlara sahip olabilme yetene idir. Ki inin hak ehliyetine sahip olması için aranan tek ko ul tam ve sa do umdur. Dolayısıyla hak ehliyeti pasif bir ehliyet olup; bu ehliyete sahip olabilmek için ki inin herhangi bir irade açıklamasına ya da davranı na ihtiyaç duyulmaz. Hak ehliyeti herkese tanınan bir ehliyettir. Bu nedenle hukukumuzda söz konusu ehliyet bakımından genellik ve e itlik ilkesi geçerlidir.

Fiil Ehliyeti:

Fiil ehliyeti (medeni hakları kullanma ehliyeti), bir ki inin bizzat kendi fiilleri ve i lemleriyle hak kazanma ve borç altına girebilme yetene ini ifade eder. Bu ehliyet, "hukuki i lem yapma ehliyeti", "haksız fiillerden sorumlu olma ehliyeti" ve "dava ehliyeti" olmak üzere üç ayrı ehliyeti kapsar. Medeni Kanun'un fiil ehliyetini düzenleyen 9. maddesi, "*Fiil ehliyetine sahip olan kimse, kendi fiilleriyle hak edinebilir ve borç altına girebilir*" hükmünü içermektedir. Fiil ehliyeti ki ilere e it bir ekilde tanınmı olmayıp, bazı ko ullara ba lanmı tır. Bu ko ullar, Medeni Kanun m.10'da "*Ayırt etme gücüne sahip ve kısıtlı olmayan her ergin ki inin fiil ehliyeti vardır*" ekinde ifade edilmi tir.

- Ergin olmak: Hukukumuzda kural olarak erginlik on sekiz ya ın tamamlanmasıyla ba lar (MKm.11). Ancak bu kuralın evlilik yoluyla ergin olma ve yargısal erginlik ekinde iki istisnası bulunmaktadır.
- Ayırt etme gücüne sahip olmak: Ayırt etme gücü, ki inin akla uygun biçimde davranma, makul ekilde hareket edebilme yetene idir. Medeni Kanun'un 13. maddesi ayırt etme gücünü "*Ya ının küçüklü ü yüzünden veya akıl hastalı ı, akıl zayıflı ı, sarho luk ya da bunlara benzer sebeplerden biriyle akla uygun biçimde davranma yetene inden yoksun olmayan herkes, bu Kanuna göre ayırt etme gücüne sahiptir*" ekinde tanımlamı tır.
- Kısıtlı olmamak: Fiil ehliyetinin üçüncü ko ulu kısıtlı olmamaktır. Kısıtlı olmak, kanunun öngördü ü sebeplerden birinin bulunması durumunda ki inin fiil ehliyetinin, mahkeme kararıyla sınırlandırılması ya da tamamen ortadan kaldırılmasıdır.

Fiil ehliyeti yönünden ki iler, "tam ehliyetliler", "sınırlı ehliyetliler", "sınırlı ehliyetsizler" ve "tam ehliyetsizler" olmak üzere dört gruba ayrılmaktadırlar.

A) Tam ehliyetliler, fiil ehliyetinin bütün ko ullarını ta ıyan ki ilerdir.

B) Sınırlı ehliyetliler, kendilerine yasal danı man atanmı ergin ki ilerdir.

C) Sınırlı ehliyetsizler, ayırt etme gücüne sahip olan küçükler ve kısıtlılardır.

D) Tam ehliyetsizler, ayırt etme gücü bulunmayan ki ilerdir ve fiil ehliyetleri yoktur. Bu grupta yer alan ki iler, ya küçüklü ü, akıl hastalı ı vb. sebeplerden biriyle akla uygun davranma yetene inden yoksun olan ki ilerdir.

Hısımlık:

Hısımlık, gerçek ki iler arasında kan ba ı dolayısıyla ya da hukuk düzeni içerisinde yer alan i lemler dolayısıyla meydana gelen yakınlık ili kisidir. Kurulu ekline göre, kan hısımlı ı, kayın hısımlı ı ve evlat edinmeden do an hısımlık olmak üzere üç çe it hısımlık bulunmaktadır.

Kan Hısımlı ı:

Bir kimse ile, kendisine kan ba ıyla ba lı bulunan ki iler arasındaki hısımlıktır. Dolayısıyla, kan hısımlı ı, birbirinden üreyen veya ortak bir kökten üreyenlerin arasındaki ba ı ifade etmektedir. Kan hısımlı ının derecesi aradaki do umların sayısına göre belirlenir. ki çe it kan hısımlı ı bulunmaktadır: Üstsoy-altsoy kan hısımlı ı ve yansoy kan hısımlı ı.Üstsoy-altsoy hısımlı ı, biri di erinden gelen, ba ka bir deyi le birbirlerinden üreyen ki iler arasındaki hısımlıktır. Bir kimsenin anası, babası, dedesi vd. arasındaki hısımlık üstsoy kan hısımlı ı; çocukları, torunu vd. arasındaki hısımlık ise altsoy kan hısımlı ıdır.

Kayın Hısımlı ı:

Kayın hısımlı ı, evlenme dolayısıyla meydana gelen hısımlıktır. E lerden biri ile di er e in kan hısımları, aynı tür ve dereceden kayın hısımları olurlar (MK m.18). Dolayısıyla e lerden biri ile di erinin ana babası, karde leri, karde çocukları vd. aynı dereceden kayın hısımlıdırlar.

Evlat Edinmeden Do an Hısımlık:

Evlat edinmeden do an hısımlık, mahkeme kararı ile kurulan evlatlık ili kisinden do ar. Buradaki hısımlık, evlat edinenle evlatlık ve onun altsoyu arasında kurulur. Evlatlık ili kisinin ortadan kalkması durumunda hısımlık ili kisi de kendili inden ortadan kalkar.

Yerle im Yeri:

Yerle im yeri, ki inin hayat faaliyetlerinin ve ili kilerinin esas merkezi olan yer olarak tanımlanmaktadır. Açılacak davalarda yetkili mahkemenin belirlenmesi, adli tebligatın yapılacağı yerin tespiti, para borçlarında ödeme yeri gibi pek çok husus ki inin yerle im yerine göre belirlenmektedir.

Yerle im Yerinin Çe itleri:

Yerle im yerinin, iradi, itibari (saymaca) ve yasal yerle im yeri olmak üzere üç çe idi bulunmaktadır.

radi yerle im yeri: ki inin kendi iradesi ile seçti i yerle im yeridir. Medeni Kanun 19. maddesi

yerle im yerini *“bir kimsenin sürekli kalma niyetiyle oturdu u yer”* olarak tanımlamaktadır.

tibari (saymaca) yerle im yeri: iradi bir yerle im yeri olmayanlar için kanunun bir yerle im yeri

belirledi i durumlarda söz konusu olur. MK m.20/II hükmüne göre, *“Önceki yerle im yeri belli olmayan*

veya yabancı ülkedeki yerle im yerini bıraktı ı halde Türkiye’de henüz bir yerle im yeri edinmemi olan kimsenin halen oturdu u yer, yerle im yeri sayılır”. tibari yerle im yeri, herkesin mutlaka bir yerle im yerine sahip olması zorunlulu una dayanmaktadır.

Yasal yerle im yeri: gerçek ki ilerin bazıları için kanunun belirledi i yerle im yeridir. Bu tür yerle im yeri, velayet altındaki küçükler ile vesayet altındaki ki iler için söz konusudur. Velayet altında bulunan çocu un yerle im yeri, ana ve babasının ortak yerle im yeridir.

Ki ilik hakkı: ki ili i olu turan de erlerin tümü üzerindeki haktır. Bu ba lamda, ki inin maddi (bedensel) varlı ı, manevi ve iktisadi bütünlü ü üzerindeki haklar ki ilik hakkının konusunu olu turur. Ki inin hak ve fiil ehliyetinin yanında, hayatı, sa lı ı, beden tamlı ı, özel hayatı, eref ve haysiyeti, resmi ve adı gibi de erleri ki ilik hakkı kapsamında korunmaktadır. Ki ilik hakkının konusu, ki inin maddi, manevi ve iktisadi ki ilik de erleri ekinde üç temel sınıflandırma ile belirlenebilir. Ki inin ya ama ve sa lık hakkı ile bedensel tamlı ı ki inin maddi (bedensel) de erleri arasında yer alır.

Ki ili in Korunması:

Ki ili in korunması, ki ili in bizzat ki inin kendisine kar ı (içe kar ı) korunması ve ki ili in dı a kar ı korunması ekinde ortaya çıkmaktadır.

Ki ili in içe kar ı korunması, ki inin kendisini, güçlü olanlar kar ısında, ehliyetlerinden ya da özgürlüklerinden yoksun bırakacak veya onları hukuka aykırı derecede sınırlandıracak hukuki i lemler yapmasına kar ı korumaktadır.

Ki ili in dı a kar ı korunması, ki ilik hakkının ba kalarının hukuka aykırı saldırılarına kar ı korunmasını ifade eder.

Ki inin adı, manevi de erleri içerisinde yer alır ve ki ilik hakkının konusunu olu turur. Ad üzerindeki bu hak da ki ili in korunmasına ili kin genel hükümlerden yararlanır. Ancak MK m.26 adı koruyan özel düzenlemelere ayrıca yer vermi tir.

A LE HUKUKU

Ki ilerin aile çevresindeki ili kilerini düzenleyen, ba ka bir deyi le, e ler arasındaki ili kiler ile ana-baba ve çocuklar arasındaki ili kileri düzenleyen hukuk kurallarının tümü aile hukukunu olu turur. Aile hukuku, niteli i itibariyle medeni hukukun di er dallarına göre farklı özellikler gösterir.

Ni anlanma:

Ni anlanma, birbiri ile evlenmek isteyen kadın ve erke in bu konudaki iradelerini açıklamalarıdır. radelerin açıklanması ile taraflar arasında ni anlılık ili kisi meydana gelir. Ni anlanma yönündeki irade açıklamaları bakımından herhangi bir ekil artı öngörülmemi tir. Ni anlanmanın iki kurucu unsuru bulunmaktadır: Ni anlanacak ki ilerin ayrı cinsten olması ve kar ılıklı olarak evlenme vaadi. Ni anlılık, tarafların evlenmesi ile, ni anlılardan birinin ölümü veya cinsiyet de i tirmesi sebebiyle ya da tarafların anla ması ile sona erebilece i gibi, ni anlılardan herhangi birinin tek taraflı olarak ni anlanmadan dönmesi (ni anı bozması) ile de sona erebilir.

Evlenme:

Evlenme, kar it cinsten iki ki inin sürekli bir ya am ortaklı ı kurmak üzere hukukun aradı ı ko ullara uygun olarak birle meleridir. Evlenmenin hukuki niteli i tartı malı olmakla beraber, doktrinde ço unlukla “kendine özgü bir aile hukuku sözleşmesi” oldu u savunulmaktadır.

Evlenmenin Ko ulları:

Evlenme hukukumuzda maddi ve ekli olmak üzere bazı ko ullara ba lanmı bir hukuki i lemdir. Maddi ko ullar, evlenme ehliyetinin bulunması ve evlenme engellerinin bulunmaması; ekli ko ullar ise, daha çok evlenme töreni sırasındaki i lemlere ili kindir.

Ayrıca, hakim, ola anüstü durumlarda ve çok önemli bir sebebin bulunması halinde on altı ya ını doldurmu olan erkek ya da kadının evlenmesine de izin verebilir. Ola anüstü hallere örnek olarak kadının gebe olması gösterilebilir. Evlenme engellerinin bir kısmı kesin, bir kısmı ise kesin olmayan evlenme engelleridir. Kesin evlenme engelleri, geçerli bir evlenmenin yapılabilmesi için bulunmaması gereken engelleri ifade eder ve bunlardan birinin bulunması evlenmenin “mutlak butlan” yaptırımını ile kar ıla ması sonucunu do urur.

Evlili in Genel Hükümleri:

Evlenme ile, e ler arasında bir evlilik birli i kurulmu olur. Bu birli in devamı süresince tâbi olaca ı hükümler MK m.185 vd. hükümlerinde düzenlenmi tir. E ler genel olarak, ortak hayatın huzurlu bir ekilde yürümesini sa lamak, kar ılıklı olarak sadakat göstermek, maddi olanakları ölçüsünde çocuklarının bakımını sa lamak ve onları e itmekle yükümlüdürler.

E ler Arasındaki Mal Rejimi:

E ler arasındaki mali ili kilerin düzenlenmesine mal rejimi adı verilir. Medeni Kanun’da düzenlenmi olan mal rejimleri, edinilmi mallara katılma rejimi, mal ayrılı ı rejimi, payla malı mal ayrılı ı ve mal ortaklı ı rejimidir. Hukukumuzda e ler belirtilen mal rejimlerinden dilediklerine tâbi olabilirler. Ancak e ler, aralarında yapacakları bir mal rejimi sözleşmesi ile kanunda sayılan rejimlerden birini seçmezlerse, bu takdirde yasal mal rejimi olarak kabul edilmi bulunan “edinilmi mallara katılma rejimi” ne tâbi olurlar. Edinilmi mallara katılma rejimi, evlilik süresince edinilmi olan mallar ile e lerden her birinin ki isel mallarını kapsar.

Evlilik Birli inin Sona Ermesi:

Evlilik, e lerden birinin ölümü, evlili in butlanı ve bo anma ile sona erer. Gaiplik ise evlili i do rudan sona erdirmemekle beraber, gaip olan ki inin e ine dilerse evlili i sona erdirmesi için olanak tanır. Evlilik birli inin evlenmenin butlanı ile sona ermesinde ise iki farklı geçersizlik yaptırımını söz konusu olur. Bunlardan ilki **mutlak butlan** ile geçersizliktir. E lerden birinin evlenme sırasında evli olması, e lerden birinin evlenme sırasında sürekli bir sebeple ayırt etme gücünden yoksun bulunması, e lerden birinin evlenmeye engel derecede akıl hastalılı ının bulunması ve e ler arasında evlenmeye engel olacak derecede hısımlı ın bulunması durumlarından birinin varlı ı o evlenmeyi mutlak butlanla sakat kılar.

Nisbi butlan durumunda ise, evlilik iptal davası açılarak sona erdirilebilir. Ancak nisbi butlan davası sadece e ler tarafından ve yasal temsilcinin iznini gerektiren durumlarda bu izin alınmaksızın yapılan evlenmeler bakımından yasal temsilci tarafından açılır.

D KKAT: Ölüm tehlikesi içinde kaybolan veya kendisinden uzun süreden beri haber alınamayan bir kimsenin ölümü hakkında kuvvetli olasılık varsa, hakları ölüme ba lı olanların ba vurusu üzerine mahkeme bu ki i hakkında “gaiplik” kararı verebilir.

Soyba ı:

Soyba ı, çocuk ile ana babası arasındaki ba ı ifade etmektedir. Soyba ının kurulmasına ili kin esasları düzenleyen MK m.282 hükmü, kan ba ına dayanan do al soyba ının yanında, evlat edinme ile kurulan yapay soyba ını da kabul etmi tir. Çocuk ile ana arasında

soyba ı do umla birlikte do rudan kurulmu olur. Çocuk ile baba arasında soyba ının kurulmasını sa layan yollar ise, ana ile evlilik, tanıma ve babalık davası sonucunda alınan hakim hükmüdür.

Velayet:

Velayet, küçüklerin ve bazı durumlarda da ergin kısıtlıların temsil edilmesi ve ki iliklerinin ve mallarının korunması amacıyla kanunun ana babaya tanıdığı hakların ve yükümlülüklerin tümünü ifade eder. Evlilik devam ettiği sürece ana baba velayet hakkını kural olarak birlikte kullanır. Evliliğin boanma ile sona ermesi halinde ise, velayet hakkı, çocuğun mahkeme kararı ile kendisine bırakıldığı tarafa aittir.

Vesayet:

Bir kimse erginliğe ulaşmaya kadar, kendisinin ve mallarının korunması velayet kurumu ile sağlanır. Ancak, velayet altında bulunan çocuğun ana babasının her ikisinin de ölümü ya da gaipliği halinde veya hakim kararı ile velayetin kaldırıldığı durumlarda çocuğun korunması için vesayet kurumuna başvurulur. Bir taraftan velayet altında bulunmayan küçükleri, diğer taraftan çeşitli sebeplerle kendilerini ve mallarını yönetme gücünden yoksun bulunan ergin kişileri korumaya yönelik olan ve dolayısıyla toplum yararını da gözeten bu kuruma vesayet denir.

MİRAS HUKUKU

Miras hukuku, bir gerçek kişinin ölmesi durumunda para ile ölçülebilen hak ve borçlarının, başka bir deyişle malvarlığının kimlere ne oranda ve hangi şekilde geçeceğini düzenleyen hukuk kurallarından oluşur. Miras hukukuna ilişkin hükümler Medeni Kanun'un "Miras" başlığını taşıyan üçüncü kitabında yer almaktadır.

Temel Kavramlar:

Miras bırakan;

Miras bırakan (moris), ölümü veya gaipliğine karar verilmesi sebebiyle terekesi mirasçılara geçen gerçek kişidir.

Tereke (Miras);

Tereke, miras bırakanın ölmesi veya gaipliğine karar verilmesiyle mirasçılara geçen ve parayla ölçülebilen bütün hakları, borçları ve hukuki ilişkileridir.

Mirasçı;

Mirasçı, miras bırakanın ölmesi veya gaipliğine karar verilmesi durumunda terekenin kendisine geçtiği gerçek veya tüzel kişidir. Tüzel kişiler miras bırakan olamazlar ancak atanmış mirasçı olabilirler.

Mirasçılar;

Medeni Kanunda iki tür mirasçılık öngörülmüştür. Bunlardan ilki yasal mirasçılık, ikincisi ise atanmış mirasçılık, başka bir deyişle miras bırakanın iradesine dayanan mirasçılıktır.

Yasal Mirasçılık;

Yasal mirasçılık do rudan kanunun belirledi i mirasçılıktır. Yasal mirasçılı ı belirleyen dört tür ba bulunmektedir. Bunlar kan ba ı, evlilik ba ı, evlatlık ba ı ve uyrukluk ba ıdır. Kan hısımlarının mirasçılı ı derecelere ayrılmaktadır.

- Miras bırakanın birinci derece mirasçıları altsoyudur. Altsoyun mirasçılı ı sınırsız olup; Miras bırakanın çocukları, torunları, torun çocukları vd. kapsar. Çocukların miras payları e ittir. Miras bırakandan önce ölmü olan çocukların yerini her derecede halefiyet yoluyla kendi altsoyları alır.
- İkinci derecede mirasçılar, miras bırakanın ana ve babasıdır. Ana ve babanın miras payları e ittir.

Ana veya babadan biri miras bırakandan önce ölmü se, onun yerini her derecede halefiyet yoluyla kendi altsoyu alır.

- Üçüncü derecede mirasçılar, miras bırakanın büyük ana ve büyük babalarıdır. Bunlar da e it olarak mirasçılırlar.

Evlatlık ve evlatlı ın altsoyu da evlat edinen ki iye kan hısımları gibi mirasçı olurlar. Ancak evlatlı ın mirasçılı ı tek taraflıdır. Dolayısıyla, evlatlık evlat edinenin mirasçısı olur ancak evlat edinen evlatlı ın mirasçısı olamaz. Geride hiç mirasçı bırakmaksızın ölen kimsenin mirası ise Devlete geçer. Yasal mirasçılardan bir kısmına miras bırakanın iradesiyle ortadan kaldırılamayaca ı bir pay tanınmı tır. Özellikle miras bırakana çok yakın olan mirasçılara tanınan söz konusu paya “saklı pay”, bu gruptaki yasal mirasçiya da “saklı paylı mirasçı” denir.

Saklı paylı mirasçılar ve onların saklı payları u ekildedir:

- Miras bırakanın altsoyu için yasal miras payının yarısı,
- Miras bırakanın ana ve babası için yasal miras paylarının dörtte biri,
- Miras bırakanın sa kalan e i için altsoy veya ana baba zümresiyle birlikte mirasçı olması halinde miras payının tamamı; di er durumlarda yasal miras payının dörtte üçü saklı paydır.

Atanmı (radi) Mirasçılık;

Atanmı mirasçılık, miras bırakanın iradesine dayanan mirasçılıktır. Miras bırakan, ölüme ba lı tasarruf ekillerinden birine uyararak ve tasarruf oranı içerisinde kalarak bir ya da birden fazla kimseyi mirasının tamamı veya belirli bir oranı için mirasçı atayabilir. Miras bırakanın yaptığı ı bu i leme “mirasçı atanması,” bu ekilde mirasçı sıfatını kazanan gerçek veya tüzel ki iye de “atanmı mirasçı” denir.

Ölüme Ba lı Tasarruflar:

Ölüme ba lı tasarruf, ki inin ölümünden sonra yapılmasını istedi i hususları bir hukuki i lem ile bildirmesidir. Ölüme ba lı bir tasarrufla, atanmı mirasçı belirlenebilece i gibi, di er bazı isteklerin ki inin ölümünden sonra nasıl yerine getirilece i de düzenlenebilir. Örne in miras bırakan, tereke payla ımında uygulanacak usulleri bu yolla belirleyebilir. Ölüme ba lı tasarruflar hükümlerini miras bırakanın ölümünden sonra meydana getirirler. Ölüme ba lı tasarrufun bir di er ekli de, miras sözleşmesidir. Miras sözleşmesi, miras bırakanın ba ka bir kimseyle yaptığı ı bir sözleşmedir.

Mirasın Geçmesi:

Mirasın mirasçılara geçi i için miras bırakanın ölmesi ve mirasçının mirasa ehil olması gerekir. Mirasçılarının mirasa ehil olabilmeleri için, miras bırakanın ölümü anında sa olmaları ve mirastan yoksun bırakılmamı olmaları gerekir.

Buna göre u ki iler mirasçı olamazlar:

- ✓ Miras bırakanı kasten ve hukuka aykırı olarak öldüren veya öldürmeye teebbüs edenler,
- ✓ Miras bırakanı kasten ve hukuka aykırı olarak sürekli ekilde ölüme ba lı tasarruf yapamayacak duruma getirenler,
- ✓ Miras bırakanın ölüme ba lı tasarruf yapmasını veya böyle bir tasarruftan dönmesini aldatma, zorlama veya korkutma yoluyla sa layanlar ve engelleyenler,
- ✓ Miras bırakanın artık yeniden yapamayaca ı bir durumda ve zamanda ölüme ba lı bir tasarrufu kasten ve hukuka aykırı olarak ortadan kaldıranlar veya bozanlar.

Mirasçılıktan Çıkarma:

Mirasçılıktan çıkarma, kanunda sayılan sebeplerden birinin varlı ı halinde, miras bırakanın saklı paylı bir mirasçısını ölüme ba lı bir tasarrufla mirasçılıktan uzakla tırmasıdır.

Sebepleri unlardır:

- ✓ Mirasçının, mirasbırakana veya mirasbırakanın yakınlarından birine kar ı a ır bir suç i lmesi
- ✓ Mirasçının, miras bırakana veya miras bırakanın ailesi üyelerine kar ı aile hukukundan do an yükümlülüklerini önemli ölçüde yerine getirmemesi. Mirasçılıktan çıkarılan kimse, mirastan pay alamaz. Ayrıca, tenkis davası da açamaz.

Mirasın Kazanılması:

Miras, bir bütün olarak mirasçıların hepsine birden geçti inden, mirasçıların, miras üzerinde elbirli iyle mülkiyeti söz konusu olur. Mirasçılar arasında mirasın payla tırılmasına kadar devam eden bu ili kiye miras ortaklı ı denir.

Mirasın Payla ılması:

Payla mada e itlik ve serbestlik ilkeleri geçerlidir. Bu anlamda, mirasçılar kural olarak payla manın nasıl yapılaca ını serbestçe kararla tırabilirler. Kanunda aksine hüküm bulunmadıkça mirasçılar, payla mada terekenin bütün malları üzerinde e it hakka sahiptirler.

E YA HUKUKU

E ya hukuku, ki ilerinin e ya üzerindeki fiili ve hukuki egemenliklerinin ve tasarruflarının nitelik ve türleri ile onların, bu egemenlik dolayısıyla di er ki ilerle olan ili kilerini düzenleyen medeni hukuk dalıdır.

Ayni Haklar:

Ayni hak bir e ya üzerinde kurulan, sahibine o e ya üzerinde do rudan egemenlik ve herkese kar ı ileri sürülebilme yetkileri veren bir haktır. Ayni haklar, maddi mallar üzerinde kurulurlar ve mutlak hak niteli i ta ırlar.

Mülkiyet Hakkı:

Mülkiyet hakkı, hak sahibine tam ve en geni yetkiler tanıyan ayni haktır. Mülkiyet hakkına sahip olan ki i, hakkın konusu olan e yayı hukuk düzeninin belirledi i sınırlar içerisinde kalmak kaydıyla diledi i gibi kullanabilir, ondan diledi i gibi yararlanabilir ve onunla ilgili olarak tasarruflarda bulunabilir. Örne in bu e yayı satabilir, tahrip edebilir veya tüketebilir.

Sınırlı Ayni Haklar:

Sınırlı ayni haklar, sahiplerine mülkiyet hakkı gibi tam ve geni yetkiler vermeyip, daha sınırlı yetkiler tanımaktadır. Bu haklar, sahiplerine mülkiyet hakkından do an kullanma, yararlanma ve tasarrufta bulunma yetkilerinin hepsini de il, bunlardan bir veya ikisini verirler.

Ayni Haklara Egemen Olan İlkeler:

Mutlaklık ilkesi, ayni hakların herkese kar ılıleri sürülebilme mutlak haklardan olmasının bir sonucudur.

Belirli ilkesi, üzerinde ayni hak bulunan e yanın belirli, di er e yalardan ayırt edilmi olmasını ifade etmektedir.

Aleniyet ilkesi, ayni hakkın yine, herkese kar ılıleri sürülebilme ve herkes tarafından da ihlâl edilebilme özelli i ile ilgilidir. Bu durum, ayni hakkın herkes için tanınabilir olmasını gerektirir.

Kamu güveninin korunması ilkesi, zilyetlik ve tapu sicilinin sa ladı ı açıklı ın bir sonucu olarak ortaya çıkmı olup; gerçek hak durumunu yansıtmayan bir görüntüye iyi niyetle güvenerek ayni hakkı kazanan ki inin söz konusu kazanımının korunmasını ifade eder.

Sınırlı sayı ilkesi, ayni hakların yalnız kanunla düzenlenmi olan sayıda ve kanunun öngördü ü içerikte olabilmelerini ifade eder.

Zilyetlik:

Zilyetlik, sözlük anlamı ile bir eyi elinde bulundurmak anlamına gelmektedir. Medeni Kanun da zilyetli i, “bir ey üzerinde fiili hakimiyet sahibi olma” ekinde ifade etmektedir. Bir e ya üzerinde zilyetli in söz konusu olabilmesi için, “fiili egemenlik” ve “zilyetlik iradesi” unsurları gerekir.

Zilyetli in Çe itleri;

- **Asli zilyetlik – Fer’i zilyetlik:** Zilyet, bir sınırlı ayni hakkın veya bir ki isel hakkın kurulmasını ya da kullanılmasını sa lamak üzere bir eyi ba kasına teslim ederse, onların her ikisi de zilyet olurlar.
-
- **Dolaysız zilyetlik – Dolaylı zilyetlik:** Dolaysız zilyetlik, zilyetlik konusu eyi kendi maddi egemenlik alanı içerisinde bulunduran kimsenin zilyetli idir.
-
- **Tek ba ına zilyetlik – Birlikte zilyetlik:** Tek ba ına zilyetlik e ya üzerinde bir tek ki ini zilyet olmasıdır.
-
- **Zilyet yardımcılığı:** Zilyet yardımcılığı, bir ey üzerinde fiili egemenli i ba kasının adına ve yararına olarak sürdüren ki ilerin durumunu ifa eder.

Zilyetli in Korunması;

Zilyetlik, Medeni Kanunda, bir hukuki kurum olarak benimsenmi ve ona bazı hukuki sonuçlar ba lanmı tır. Bu sonuçlardan biri de zilyetli in korunmasıdır. Zilyetli in haksız saldırı ve gasp fiillerine kar ı korunmasını sa layan üç yol bulunmaktadır. MK m.981 hükmüne göre, *zilyet her türlü gasp ve saldırıyı kuvvet kullanarak defedebilir*. Ta ınır ya da ta ınmaz ayrımı yapılmaksızın bütün zilyetlere tanınan bu kuvvet kullanma hakkına “savunma hakkı” adı verilmektedir

Tapu Sicili:

Aynı hakların herkese karşı ileri sürülebilir olması, bu hakların herkes tarafından bilinebilir olmasını gerektirir. Tapu sicili bakımından bu ileri sürülebilir tapu sicili aracılığı ile yerine getirilmektedir. Tapu sicili, tapu sicili ile üzerindeki mevcut aynı hakların durumlarını göstermek üzere, devletin sorumluluğu altında, tescil ve açıklık ilkelerine göre tutulan bir sicildir.

Tapu Siciline Egemen Olan İlkeler;

- Aynı kayıt ilkesi: Tapu sicili sisteminde her tapu sicili için ayrı bir sayfa açılmasını ifade eder.
- Tescil ilkesi: Tapu sicili üzerinde aynı hakların kazanılmasının kural olarak sicile yapılacak bir tescil ile mümkün olduğunu ifade eder.
- Tescilin sebebe bağlılığı ilkesi: Tapu sicili üzerine yapılacak bir tescilin hüküm doğurması kural olarak, tescile dayanak oluşturan hukuki sebebin geçerliliğine bağlıdır. Hukuki sebep geçersiz ise, tescil de geçersizdir.
- Tapu siciline güven ilkesi: Yolsuz (geçersiz) bir şekilde tutulmuş tapu siciline güvenerek aynı hak kazanan iyiniyetli üçüncü kişilerin kazanımları korunur.
- Açıklık ilkesi: İlgisi olan herkes tapu sicili önünü inceleme ve kendisine bir örnek verilmesini isteme hakkına sahiptir.
- Devletin sorumluluğu ilkesi: Devlet, tapu sicilinin tutulması sırasında memurun işlem ve eylemleri sonucunda ortaya çıkan yolsuz sicil sebebiyle doğan zararın tazmininden kusursuz olarak sorumludur.

Tapu Sicili İşlemleri;

Tapu sicili işlemleri, “**kayıt**”, “**tescil**”, “**erh**” ve “**beyan**” olmak üzere dört tanedir.

Kayıt, tapu sicilinin tapu sicili önünü bağımsız bir sayfasına yazılması işlemidir. Tapu sicili önüne sadece tapu sicilinin kaydedilir.

Tescil, tapu sicili önünde kayıtlı bulunan bir tapu sicili üzerinde bir aynı hakkın kurulabilmesi, kapsamının genişletilebilmesi ve ortadan kaldırılabilmesi için yapılması gerekli olan bir tapu sicili işlemidir.

erh, kayıt ve tescil gibi bir tapu sicili işlemi olmakla beraber, belirli kişisel haklar için öngörülmüştür.

Beyan, tapu sicilini ilgilendiren bazı hukuki ve fiili işlemlerin herkes tarafından bilinmesini sağlamak amacıyla tapu sicili önünü beyanlar kısmına yapılan bir tapu sicili işlemidir.

Bu Özetin tamamını,Çıkmış Sorularını,Deneme Sorularını adresinize gönderiyoruz!...

Tıklayınız

<https://www.kolaysinavlar.com/hukukun-temel-kavramlari-ii-huk112u?search=huk112u>